herpy

GEKKOER

## Texas banded gecko

# *Coleonyx brevis*

*Coleonyx brevis* er en lille, skrøbelig ørkengekko fra Chihuahuaørkenen i det sydvestlige USA og det nordlige Mexico. Den er båndet, har bevægelige øjenlåg, mangler hæftelameller under tæerne og er aktiv i skumringen og om natten. Pasningen minder om en lille udgave af *Eublepharis macularius*, men arten tåler meget lidt håndtering.

Familie: Eublepharidae  Tidligere navn: *Coleonyx variegatus brevis*  Udgivet 16. november 2026

### SPECIFIKATIONER

#### DYRET

| | |
|---|---|
| Voksenstørrelse | **10-12 cm**<br>total længde inkl. hale |
| Vægt | **1,9-3,3 g** |
| Levetid | **15 år** |
| Aktiv | **Skumring og nat** |
| Levevis | **Klippeboende og jordboende** |
| Biotop | **Ørken, halvørken og klippeterræn** |
| Sværhedsgrad | **Øvet** |

#### PASNING

| | |
|---|---|
| Min. terrarie | **75 × 30 × 30 cm**<br>L × B × H til 3 voksne dyr |
| Temperatur, dag | **22-29 °C** |
| Hotspot | **32-35 °C** |
| Temperatur, nat | **18-22 °C** |
| Luftfugtighed | **30-40 %** |
| Vand | **Vandskål** |
| UVB | **Anbefalet**<br>Ferguson-zone 2 |
| Kost | **Insekter** |
| Holdes | **Enkeltvis eller i gruppe** |

#### AVL

| | |
|---|---|
| Formering | **Æglæggende** |
| Kuldstørrelse | **1-2 æg** |
| Kuld pr. år | **2-3** |
| Inkubation | **60 dage**<br>ved 26-29 °C |

#### BESKYTTELSE OG PAPIRER

| | |
|---|---|
| CITES | **Ikke omfattet** |
| EU-bilag | **Ikke omfattet** |
| IUCN | **Ikke truet (LC)** |

Arten er ikke opført på CITES-bilagene og ikke på bilagene til EU's forordning om handel med vilde dyr, så der kræves ingen CITES-dokumenter. Ellers gælder dyrevelfærdslovens almindelige krav. Tag aldrig dyr ud af naturen; køb opdrættede dyr.

## Om arten

*Coleonyx brevis* er en lille og slank gekko med et tilspidset hoved, store øjne med lodret pupil og tynde lemmer. Som de øvrige arter i familien Eublepharidae har den bevægelige øjenlåg, hvilket de fleste andre gekkoer ikke har, og der er ingen hæftelameller under tæerne. Huden er glat og dækket af fine, kornede skæl, og halen er ikke segmenteret.

Grundfarven er lyserød til gul med brune til sorte tværbånd. Ungerne har tydelige, regelmæssige bånd, og med alderen kommer der pletter og mørke tegninger til, så de voksne dyr virker mere spættede. Udseendet varierer fra bestand til bestand. Hunnerne bliver lidt større end hannerne.

Den voksne gekko måler 10-12 cm inklusive hale og vejer omkring 2-3 g. Halen er omtrent lige så lang som kroppen. Den kan smides, hvis dyret bliver angrebet, og en ny hale vokser ud på 4-5 uger. Når et rovdyr nærmer sig, vender gekkoen halen mod angriberen og vifter med den, så rovdyret går efter halen i stedet for kroppen. Med god pasning kan arten blive 15 år eller mere.

Arten blev beskrevet i 1893 af Leonhard Stejneger. Det videnskabelige artsnavn betyder "kort" på latin. Den blev i en periode regnet som en underart af *Coleonyx variegatus*, men er i dag en selvstændig art.

Det er et skrøbeligt og hurtigt dyr, som ikke bider, men som kan give en lille pibelyd, når det tages op. Håndtering stresser den, så den er bedst som et dyr, man kigger på.

## Udbredelse og levested

*Coleonyx brevis* lever i Chihuahuaørkenen og de tilgrænsende tørre egne i det sydlige Nordamerika. I USA findes den i det vestlige Texas, især i Trans-Pecos-regionen, og i det sydøstlige New Mexico. Typelokaliteten er Helotes i Bexar County, Texas.

I Mexico forekommer arten i staterne Chihuahua, Coahuila, Nuevo León, Durango, Tamaulipas og Zacatecas. I Texas findes den også i de vestlige dele af krattet i den sydlige del af delstaten.

> **Oprindelig udbredelse:** USA og Mexico.

### LEVESTED

Gekkoen lever i tørre, stenede områder med sandet til stenet bund og spredt bevoksning af kaktus, græs og buske. Om dagen ligger den skjult i huler og sprækker, ofte under flade sten. Når den er aktiv, bliver den næsten altid på jorden og klatrer sjældent op på sten eller grene.

Arten er nataktiv og går på jagt fra solnedgang og 3-4 timer frem, mens luften endnu er varm nok. Dagen igennem henter den varme fra stenene, den ligger under. Den kan holde en kropstemperatur over 30 °C, men klarer sig også ved et bredt udsnit af lufttemperaturer. Det er en forudsætning for at kunne leve nataktivt i en ørken, hvor nætterne bliver kølige.

## Pasning

### TERRARIET

Et enkelt dyr skal have et terrarie på mindst 75 × 30 × 30 cm (længde × bredde × højde), svarende til et 75 liters akvarium af den lange type. Større er altid bedre. Mindre bure kan ikke rumme både varmekilde, skjul og fugtigt skjul. Her er det bundarealet, der tæller, fordi dyret lever på jorden. Op til tre dyr kan holdes sammen i et terrarie af den størrelse, men holder du flere, er større bedre.

Som bund fungerer sandet jord eller en blanding af sand og ler i mindst 8 cm dybde, så gekkoen kan grave. Fast bund som skiferfliser er også mulig, men giver ingen mulighed for at grave. Lidt rent, kemikaliefrit løv ovenpå hjælper på fugten. Fjern ekskrementer dagligt, og skift hele bunden hver 3.-4. måned.

Indret med mindst to skjul, så dyret kan vælge mellem et varmt og et køligt. Flade sten, korkrør, korkbark og kvist i ørkenstil giver afveksling. Dæk gerne tre sider af terrariet til, så dyret føler sig sikkert. Ventilationen skal være god.

### TEMPERATUR

Giv en temperaturgradient. På den varme side skal der være et skjul på 32-35 °C, og resten af terrariet holdes på 22-29 °C. Om natten må temperaturen falde til 18-22 °C, men ikke lavere. Varmekilderne slukkes om natten.

Brug en varmepære med lav effekt i den ene ende over det varme skjul. Får pæren ikke skjulet varmt nok, suppleres med en varmemåtte under skjulet. Måtten skal altid styres af en termostat med føleren inde i skjulet, for en overophedet måtte kan være dødelig. Undgå keramiske varmeelementer, røde og blå pærer. Mål med digitale termometre med sonde både i det varme skjul og i den kølige ende.

Læs mere: Varme og temperatur

### LUFTFUGTIGHED OG VAND

Arten kommer fra et tørt klima og trives ved en gennemsnitlig luftfugtighed på 30-40 %, målt midt i terrariet med et digitalt hygrometer. Den skal dog have adgang til et fugtigt skjul i den kølige ende, fyldt med fugtig kokosfiber eller sphagnum og med en luftfugtighed på mindst 70 %. Her søger dyret hen, når det skal skifte hud.

Sprøjt den kølige side 2-3 gange om ugen, så der er vanddråber at drikke og luftfugtigheden stiger for en stund. Det går fint, når ventilationen er god. Stil desuden en lille, lav skål med frisk vand, som skiftes dagligt og skrubbes med et dyresikkert desinfektionsmiddel én gang om ugen.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation

### LYS OG UVB

*Coleonyx brevis* er nataktiv og kan i princippet overleve uden UVB, hvis den får D3-vitamin med foderet. Dyrene er dog sundere med et svagt UVB-lys, som også giver en tydelig dag og nat. Brug et UVB-rør eller en kompakt UVB-pære med lav styrke, monteret i en reflektor over den varme side, så der altid er skygge i resten af terrariet. Længden på røret bør være omkring halvdelen af terrariets længde.

Ferguson-zonen er ikke fastlagt for arten. Zone 2 er et rimeligt udgangspunkt, når der er mange skjul, så dyret selv kan styre, hvor meget lys det får. Glas og plast stopper UVB, så et vindue giver ikke UV, men kan derimod gøre terrariet farligt varmt. Skift UVB-lyset hver sjette måned.

Lyset tændes 14 timer om sommeren og 8 timer om vinteren. Ændr det gradvist, så årstiderne efterlignes, hvilket også styrer dyrets hormonrytme.

Læs mere: Lys og UVB Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

### FODER

*Coleonyx brevis* æder insekter og andre små leddyr. I naturen er den ikke specialiseret og tager det meste, den støder på. Det betyder, at den tager imod mange slags foderdyr i terrariet: dubia-kakerlakker, discoidea-kakerlakker, fårekyllinger, sorte soldaterfluelarver, hornorme, silkeorme og melorme. Foderdyrene må ikke være større end dyrets hoved.

Ungdyr fodres hver dag og voksne dyr hver anden dag. Giv så mange foderdyr, som dyret æder på 15 minutter. Foderdyrene skal have fået godt foder og væske i mindst et døgn inden. Pudr dem let med et kalk- og vitamintilskud med lidt D3. Det gør ikke noget at springe pudringen over en gang imellem.

Den hurtige jagt vises bedst, hvis insekterne sættes ud efter lysets slukning, og dyret kan også fodres fra en blød pincet. Hold altid en lille skål med frisk vand fremme.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl

### ADFÆRD OG HÅNDTERING

Arten er mild og bider ikke, men den er lille, hurtig og skrøbelig, og håndtering stresser den. Hold den til et minimum. Fodring med en blød pincet er en god måde at komme tæt på uden at tage dyret op. Tag aldrig fat i halen. Dyret kan i nogle tilfælde pibe svagt, når det forstyrres.

I naturen findes hanner og hunner ofte under samme sten uden megen aggression, og i terrariet kan flere dyr holdes sammen. Hold aldrig to hanner sammen, for de slås. Hanner og hunner holdes kun sammen, hvis du vil have afkom. Er du i tvivl, så hold dyrene enkeltvis, og hold hunner sammen i en lille gruppe. Dyret er mest aktivt de første timer efter lysets slukning og ligger skjult det meste af dagen.

## Avl

### KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Hunnerne er lidt større end hannerne. Arten har sjældent mere end fire porer foran kloakken, og de er delt i to grupper af skæl uden porer. Hvordan kønnene sikrest kendes fra hinanden, er ikke dokumenteret for arten, så undersøg et fuldvoksent dyr med lup. Alderen for første parring i fangenskab er heller ikke dokumenteret, så vent, til dyrene er udvoksede og i godt huld.

### PARRING

I naturen ligger sæsonen i det tidlige forår, fra marts til april. I terrariet er det klogest at give dyrene en kortere dag og lidt køligere forhold om vinteren og derefter øge både dagslængde og varme gradvist om foråret. Det er dog ikke dokumenteret, hvor kold en hvileperiode arten kræver i fangenskab.

Sæt hannen hos hunnen og hold øje, så der ikke opstår slagsmål eller for mange bid. Fjern hannen, hvis hunnen tydeligt er stresset. Giv hunnen rigeligt med insekter og kalk i hele sæsonen.

### ÆGLÆGNING OG KULD

Hunnen lægger som regel to æg pr. kuld, og angivelserne går fra et til to. Hun kan lægge to til tre kuld pr. sæson. Fra blommedannelsen begynder, til æggene lægges, går der omkring 42 dage: blommen aflejres i 30-32 dage, og æggene lægges ca. ti dage senere. Æggene er forholdsvis store i forhold til hunnens størrelse.

I naturen graves æggene ned i en hule eller et hul i jorden. Stil derfor en æglæggekasse med en fugtig blanding af sand og jord eller vermiculit i terrariet, med et hul i låget. Hunnen trækker på sine fedtreserver i halen og kroppen, så hun skal efter lægningen have ekstra mad og kalk. Stop avlen, hvis hun taber sig.

### INKUBATION

Æggene flyttes forsigtigt til en lille boks med fugtig vermiculit eller perlit, uden at vende dem. Marker oversiden, og læg dem halvt ned i substratet. Boksen skal have et par små lufthuller. Lad den stå i en inkubator.

Æggene klækker efter omkring to måneder. Der findes ikke dokumenterede inkubationstemperaturer for netop arten. Angivelsen på 26-29 °C er lånt fra beslægtede arter i familien Eublepharidae og skal opfattes som et forsigtigt udgangspunkt. Ved nogle af disse arter afhænger kønnet af temperaturen, men det er ikke undersøgt for *C. brevis*. Æg, der bliver gule eller mugne, er som regel døde, men lad dem ligge, til du er sikker.

Læs mere: Inkubation af æg

### OPDRÆT AF UNGER

Ungerne ligner små voksne dyr, når de klækker. Anbring dem hver for sig eller i små grupper af samme størrelse i en lille faunaboks med køkkenrulle eller sand, to skjul, et fugtigt skjul og en lille vandskål. Hold temperaturen som hos de voksne.

Ungdyr fodres dagligt med små insekter, der er pudret med kalk og vitaminer, fx små fårekyllinger, nyklækkede dubia-kakerlakker og springhaler. Foderdyrene skal være mindre end ungens hoved. Tag levende foder ud, hvis det ikke bliver spist, så det ikke generer ungen. Vej og mål dem jævnligt. Der er kun få erfaringer med opdræt i fangenskab, så skriv noter, og del dem.

## Sundhed og typiske fejl

*Coleonyx brevis* er hårdfør, når temperatur og fugt er rigtige, men der er kun få erfaringer med arten i fangenskab. De typiske fejl er:

- For lidt kalk og D3-vitamin, som giver bløde knogler og rystelser. Støv foderdyrene let, og giv et svagt UVB-lys.
- Overophedning af det varme skjul. Brug altid termostat på varmemåtten og en sonde i skjulet.
- For tør luft uden fugtigt skjul, som giver hudrester, der sidder fast på tæer og halespids. Giv et fugtigt skjul og skyl rester af med lunkent vand.
- Stress af for megen håndtering eller for lidt skjul. Det kan give appetitløshed og tab af haler.
- Slagsmål mellem hanner, som giver bid og tabte haler.
- Ukorrekt foder, fx for store insekter eller kun ét slags foderdyr.

Et sundt dyr har klare øjne, en fyldig hale og bevæger sig livligt. Søg dyrlæge med erfaring i krybdyr, hvis gekkoen taber sig, ikke spiser i flere uger eller ser slap ud.

### Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.